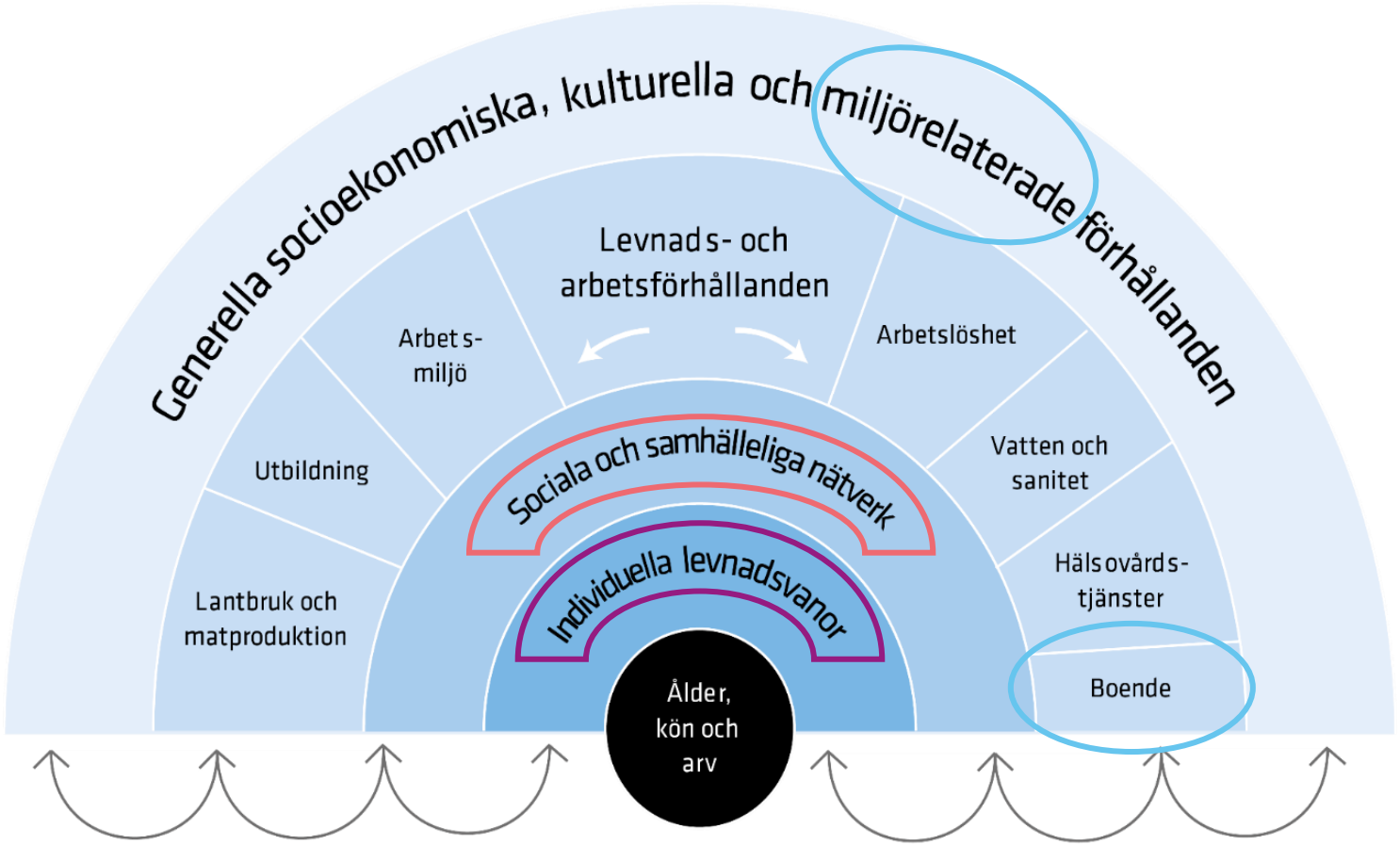
Folkhälsomyndigheten

Hur ser hälsan ut i områden med olika socioekonomiska förutsättningar?

Olivia Wigzell, 17 november 2026

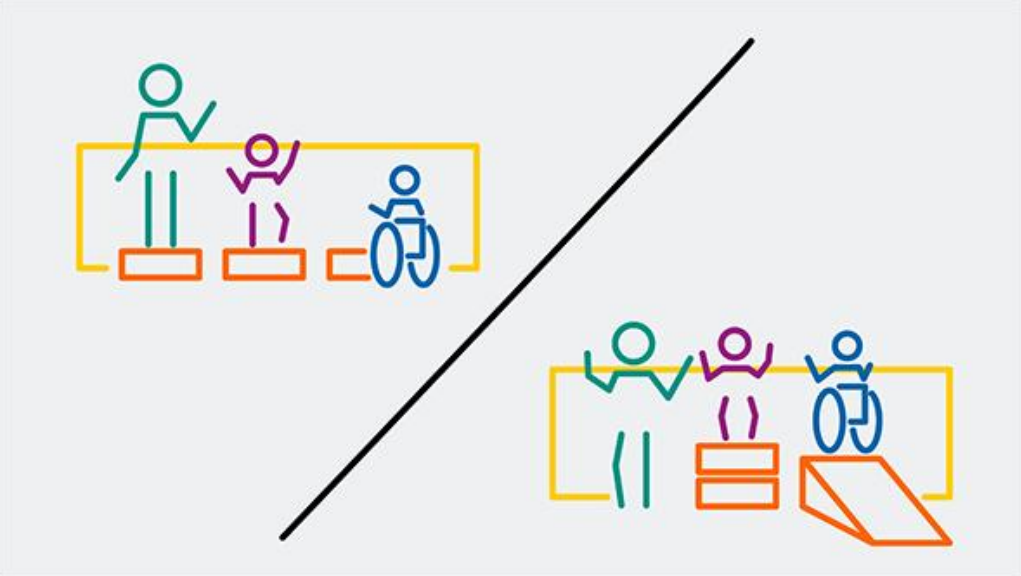
Vad påverkar hälsan?

KÄLLA: DAHLGREN & WHITEHEAD 2007/1991

Vad är ojämlikhet i hälsa?

- Systematiska skillnader i hälsa mellan grupper med olika social position
- Återfinns i nästan alla hälsoutfall och förutsättningar för hälsa
- Sämre förutsättningar, mindre hälsosamma levnadsvanor och sämre hälsa
- Hälsoproblem kan ansamlas i vissa grupper som är särskilt utsatta socialt eller ekonomiskt

Så fungerar socioekonomiska områdestyper

Regionala statistikområden kan delas in i fem områdestyper utifrån tre mått på befolkningens förutsättningar.

1. Ett socioekonomiskt index beräknas för tre mått

Ekonomisk standard
Andel personer med låg ekonomisk standard

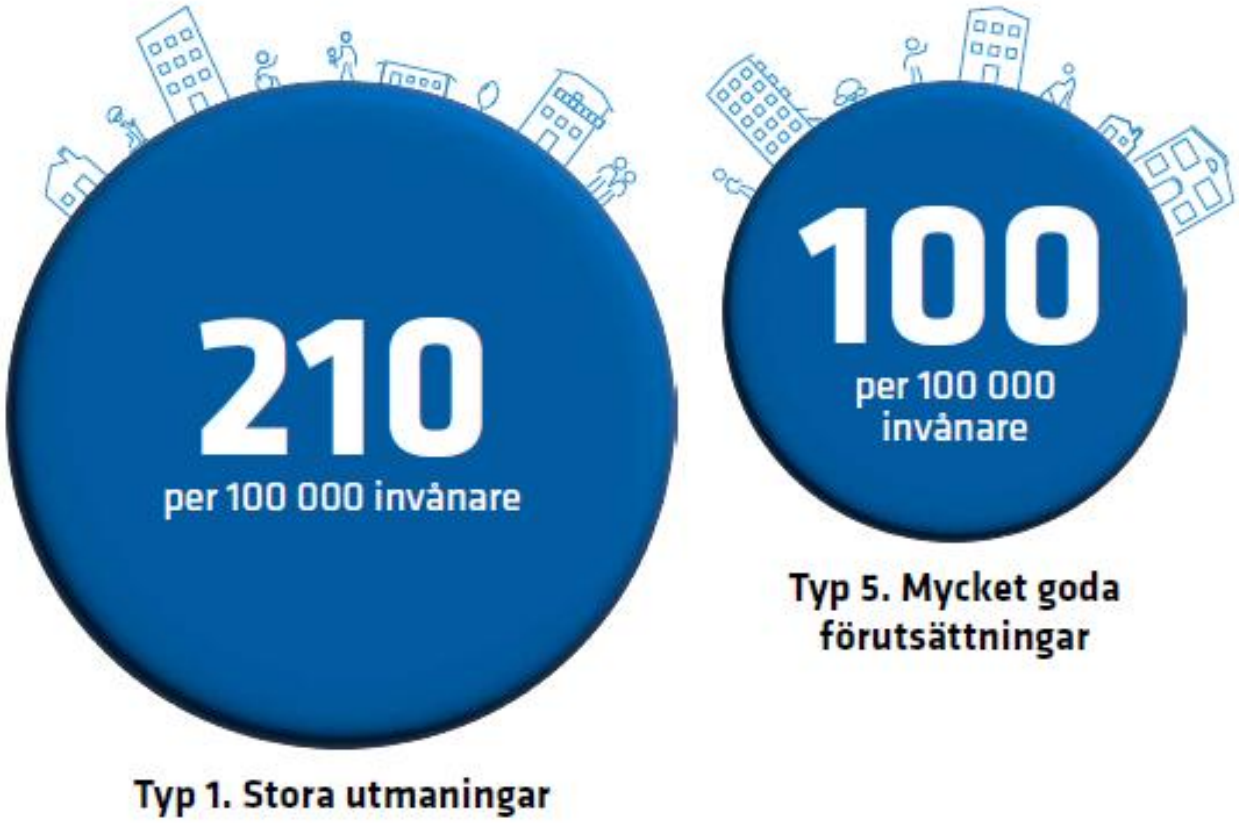
Utbildning
Andel personer med förgymnasial utbildning

Sysselsättning
Andel personer med långvarigt bistånd eller arbetslöshet

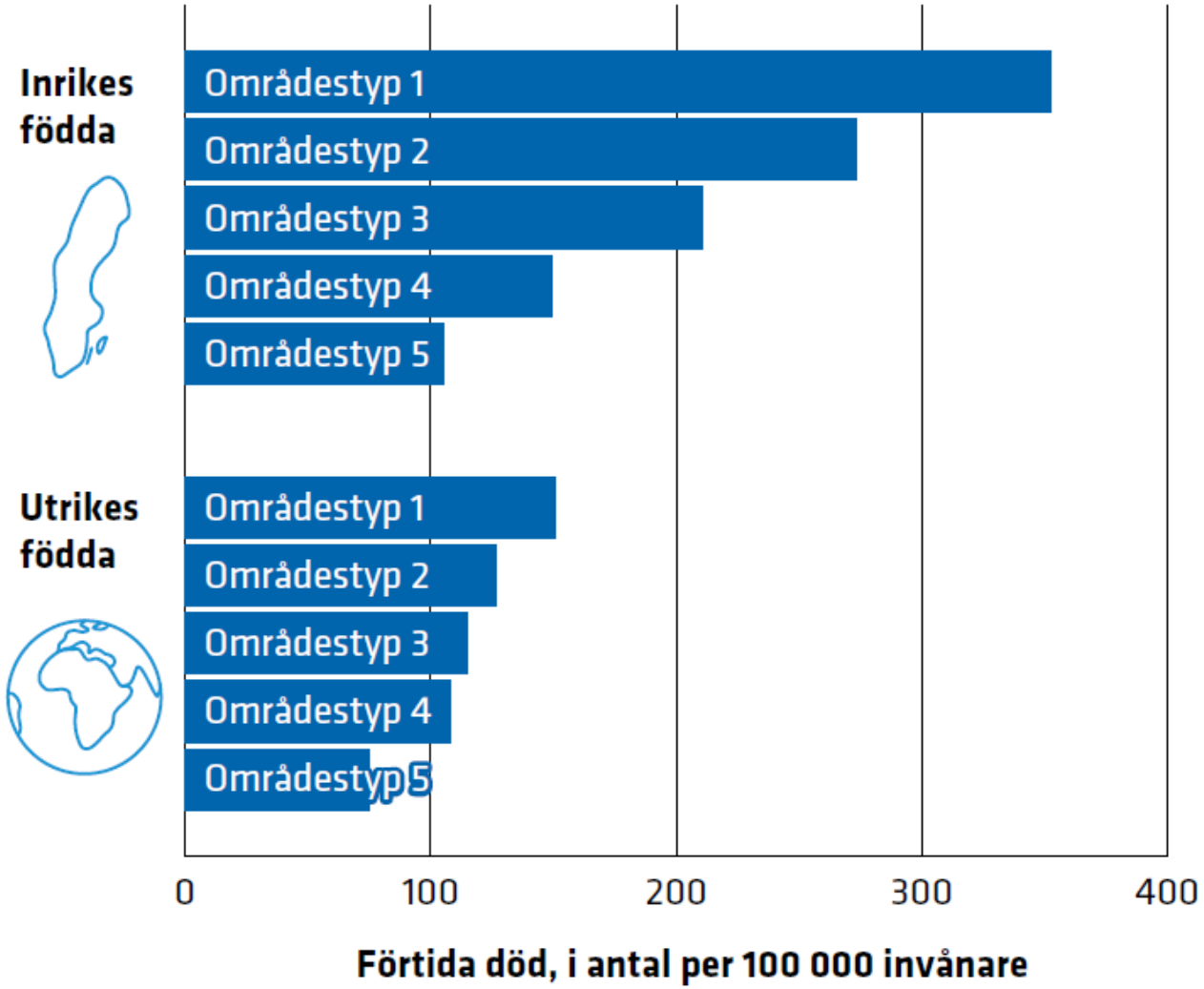
2. Varje område kategoriseras som en av fem typer

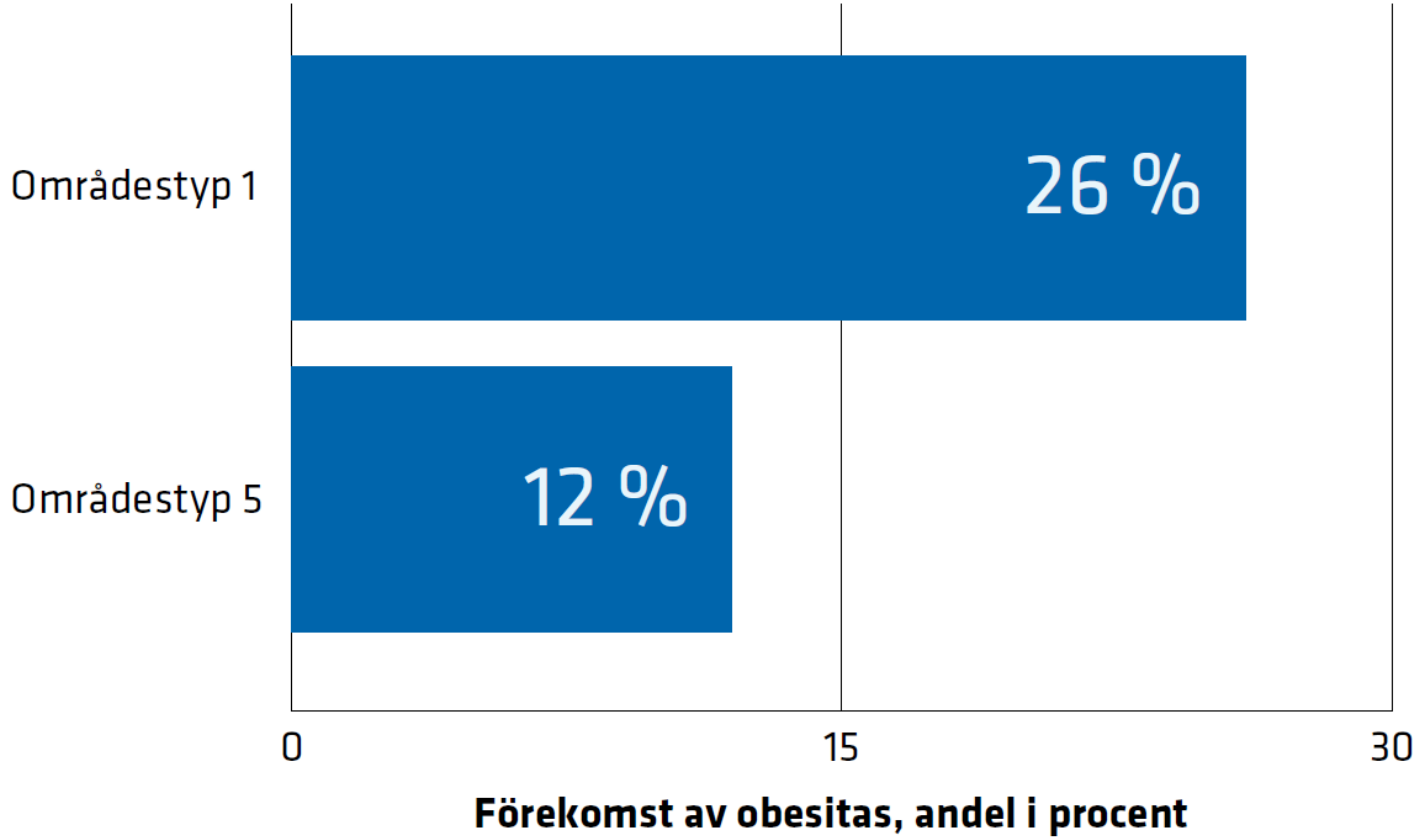
Högre andel dör i förtid i områden med stora utmaningar

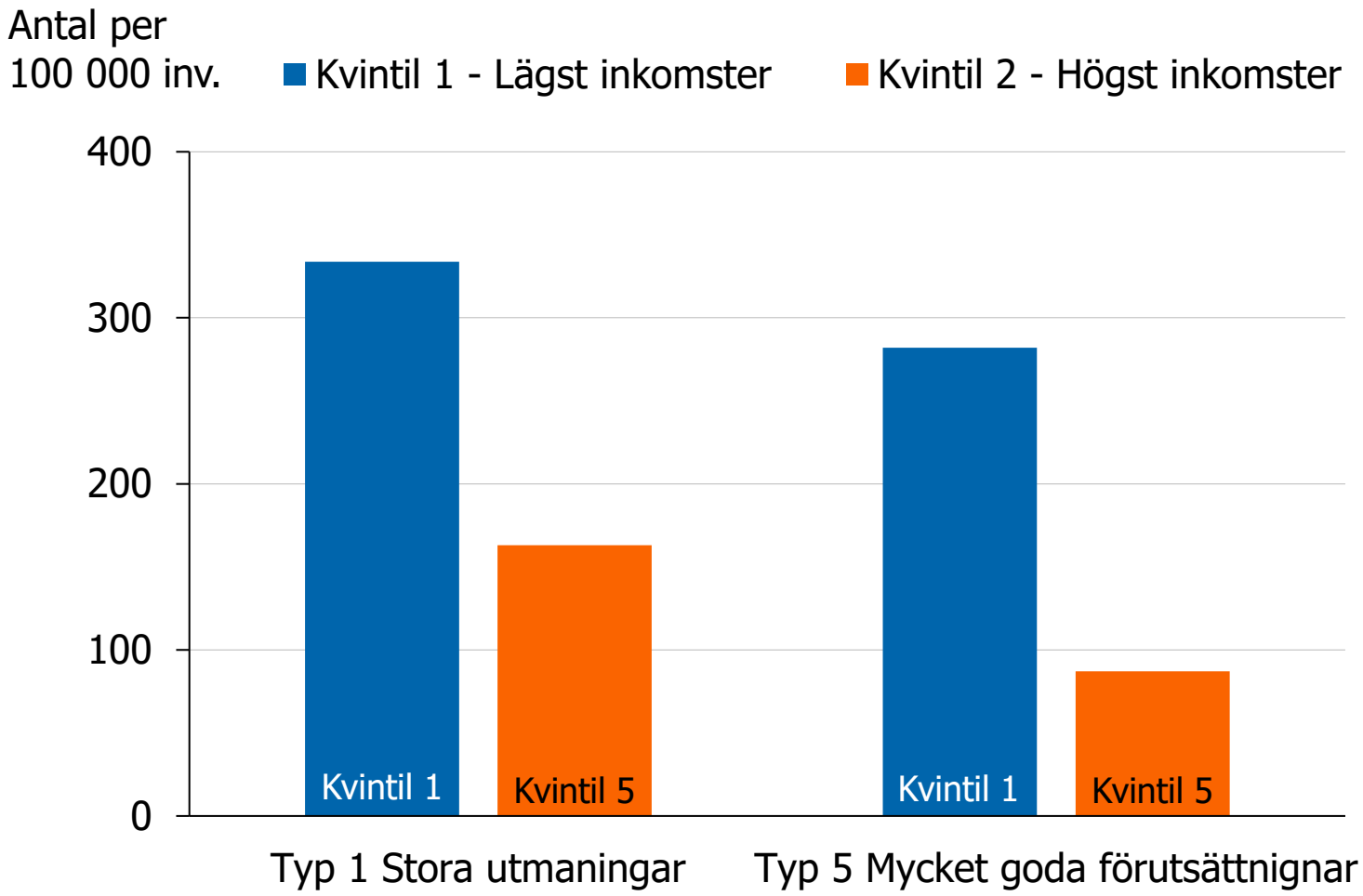
Den största skillnaden finns bland inrikes födda

Förekomsten av obesitas är dubbelt så hög i områden med stora utmaningar

Låg inkomst har samband med högre förtida dödlighet i alla områdestyper

Slutsatser från rapporten

- Att hälsan skiljer sig mellan bostadsområden speglar att människor med olika socioekonomisk position bor geografiskt åtskilda.
- Skillnader i inkomst och utbildning bidrar till en stor del av de skillnaderna i hälsa och dödlighet vi ser.
- För att öka jämlikheten i hälsa krävs generella insatser.
- Områdestyper kan användas för att identifiera områden där generella insatser behöver kompletteras med områdesspecifika insatser.
- Strukturella faktorer exempelvis skola, vård och omsorg och hälsofrämjande miljöer, som rör boende, matmiljö och friluftsliv.

Låt det grönska för hälsans skull

- Vegetation och vistelse i naturmiljöer har i en mängd studier visat sig ha en rad positiva hälsovinster för både barn och vuxna.

  → Exponering, stimulering och återhämtning

- Människor som bor nära grönområden går ut oftare, är mindre stressade, har bättre hälsa och lever längre.
- Hälsofördelarna verkar enligt vissa studier vara särskilt stora för människor som räknas som socioekonomiskt utsatta.
- Att ha naturen nära kan också bidra till trivsel, integration och gemenskap genom att inbjuda till umgänge med medmänniskor.

MASKOT BILDBYRÅ

Delmål i riktning mot ett rörelsefrämjande samhälle

Skola, förskola, fritidshem

Skolverksamheter arbetar aktivt med insatser för daglig fysisk aktivitet

Fritid

Fritiden är rörelsefrämjande, tillgänglig och inkluderande

Samhälls-planering

Livsmiljöns utformning främjar fysisk aktivitet

Transport

Transportsystemet främjar fysiskt aktiva resor

Hälso- och sjukvård och socialtjänst

Fysisk aktivitet används i främjande, förebyggande och behandlande syfte i arbetet inom hälso- och sjukvård och socialtjänst

Arbetsliv

Arbetslivet verkar för att ge förutsättningar till rörelsevariation och hälsofrämjande fysisk aktivitet